

## **OLIY TA'LIM MUASSASALARIDA LOYIHALARNI BOSHQARISHDAGI MUAMMOLAR VA ULARNI HAL ETISH YO'LLARI**

**Annotatsiya:** Ushbu maqolada oliy ta'lim muassasalarida loyihalarni boshqarishda uchraydigan muammolar va ularni hal etish yo'llari tahlil qilinadi. Ta'lim tizimida loyihaviy boshqaruvning samaradorligini oshirish uchun moliyaviy yetishmovchilik, kadrlar salohiyati, texnologik infrastrukturadagi kamchiliklar va boshqaruv jarayonlaridagi muvofiqlashtirish muammolari kabi asosiy to'siqlar ko'rib chiqiladi. Muammolarni bartaraf etish uchun strategik rejalashtirish, zamonaviy boshqaruv usullarini joriy etish, xalqaro tajribani o'rganish va ilg'or texnologiyalardan foydalanish bo'yicha takliflar beriladi. Tadqiqot natijalari oliy ta'lim muassasalarida loyihalarni muvaffaqiyatli boshqarish va ta'lim tizimini innovatsion rivojlantirishga xizmat qiladi.

**Kalit so'zlar:** oliy ta'lim, loyihalarni boshqarish, muammolar, strategik rejalashtirish, innovatsion rivojlanish, moliyaviy barqarorlik, texnologik infratuzilma, xalqaro tajriba, boshqaruv jarayonlari, ta'lim sifati.

### **PROBLEMS OF PROJECT MANAGEMENT IN HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS AND WAYS TO SOLVE THEM**

*Firuza Bakhodirovna Matyaqubova*

Lecturer at the Ministry of Internal Affairs Institute for Professional Development, Major

**Abstract:** This article examines the challenges of project management in higher education institutions and explores possible solutions. Key obstacles affecting the efficiency of project management in the education system, such as financial

constraints, staff qualifications, deficiencies in technological infrastructure, and coordination issues in management processes, are analyzed. The article proposes solutions, including strategic planning, the implementation of modern management methods, the study of international best practices, and the use of advanced technologies. The research findings contribute to the successful management of projects in universities and the innovative development of the higher education system.

**Keywords:** higher education, project management, challenges, strategic planning, innovative development, financial stability, technological infrastructure, international experience, management processes, education quality.

**Аннотация:** В данной статье рассматриваются проблемы управления проектами в высших учебных заведениях и пути их решения. Анализируются основные препятствия, такие как нехватка финансирования, уровень квалификации кадров, недостатки технологической инфраструктуры и проблемы координации управленческих процессов, влияющие на эффективность проектного управления в образовательной системе. В статье предложены пути решения данных проблем, включая стратегическое планирование, внедрение современных методов управления, изучение международного опыта и использование передовых технологий. Результаты исследования способствуют успешному управлению проектами в вузах и инновационному развитию системы высшего образования.

**Ключевые слова:** высшее образование, управление проектами, проблемы, стратегическое планирование, инновационное развитие, финансовая устойчивость, технологическая инфраструктура, международный опыт, управленческие процессы, качество образования.

Oliy ta'lim muassasalarida loyihalarni boshqarish zamonaviy ta'lim tizimining ajralmas qismi bo'lib, innovatsion rivojlanish va ilmiy faoliyatni rivojlantirishda muhim ahamiyat kasb etadi. Biroq, bu jarayonda bir qator muammolar yuzaga kelmoqda. Eng asosiy muammolardan biri moliyaviy resurslarning yetishmovchiligidir. Universitetlarning moliyaviy mustaqilligi cheklangan bo'lib, davlat tomonidan ajratiladigan mablag'lar hamma loyiha tashabbuslarini to'liq qo'llab-quvvatlashga yetmaydi. Shu sababli, oliy ta'lim muassasalari xalqaro grantlar, xususiy investitsiyalar va homiylik mablag'larini jalb qilish imkoniyatlarini kengaytirishlari lozim. Boshqa muhim muammo esa kadrlar malakasining yetarli emasligidir. Loyiha boshqaruvi bo'yicha yetuk mutaxassislarning yetishmovchiligi, ta'lim tizimida ushbu yo'nalishda tajribali menejerlarning kamligi loyihalarni samarali amalga oshirish imkoniyatlarini pasaytiradi. Shuningdek, universitetlarda zamonaviy boshqaruv tizimlarining yo'qligi yoki yetarlicha rivojlanmagani ham muammolar sirasiga kiradi. Boshqaruv jarayonlarida an'anaviy usullarning ustunligi, raqamli texnologiyalar va maxsus dasturiy vositalardan foydalanish darajasining pastligi loyihalarning kechikishiga va natijadorligining pasayishiga sabab bo'lmoqda. Texnologik infratuzilmaning rivojlanmagani ham katta to'siq bo'lib, ko'plab oliy ta'lim muassasalarida zamonaviy axborot tizimlari va onlayn boshqaruv platformalari mavjud emas.

Bu esa loyihalarni samarali monitoring qilish va muvofiqlashtirishni murakkablashtiradi. Shuningdek, xalqaro tajribani o'rganish va amaliyotga joriy etishdagi cheklovlar ham oliy ta'lim muassasalarining loyihaviy boshqaruv samaradorligiga salbiy ta'sir ko'rsatmoqda. Universitetlarning xalqaro ilmiy-tadqiqot loyihalarida ishtirok etish imkoniyatlari cheklanganligi sababli, global tendensiyalarni o'zlashtirish va ilg'or tajribalarni joriy etish qiyin kechmoqda. Ushbu muammolarni hal etish uchun bir qator samarali choralar ishlab chiqilishi lozim.

Birinchidan, universitetlar davlat va xususiy sektor hamkorligini rivojlantirish orqali qo‘shimcha moliyaviy resurslarni jalb etishlari kerak. Xalqaro grant dasturlarida ishtirok etish, xususiy investorlar bilan hamkorlik o‘rnatish va universitetlarning o‘z-o‘zini moliyalashtirish mexanizmlarini kengaytirish muhim ahamiyat kasb etadi.

Ikkinchidan, loyiha boshqaruvi bo‘yicha mutaxassislarni tayyorlash va qayta tayyorlash dasturlarini ishlab chiqish zarur. Universitet xodimlarini loyiha boshqaruvi bo‘yicha maxsus treninglar, xalqaro malaka oshirish kurslari va tajriba almashish dasturlariga jalb qilish lozim.

Uchinchidan, boshqaruv tizimini takomillashtirish maqsadida zamonaviy axborot tizimlarini joriy etish va loyihalarni rejalashtirish, monitoring qilish hamda baholash mexanizmlarini ishlab chiqish zarur.

To‘rtinchidan, texnologik infratuzilmani modernizatsiya qilish, universitetlarda raqamli texnologiyalar va onlayn boshqaruv tizimlarini keng joriy etish muhim ahamiyatga ega.

Beshinchidan, xalqaro hamkorlikni rivojlantirish, xorijiy universitetlar bilan qo‘shma loyihalarni amalga oshirish va global ilmiy loyihalarda faol ishtirok etish talab etiladi.

Oliy ta’lim muassasalarida loyihalarni boshqarish nafaqat ta’lim sifati va ilmiy faoliyatni rivojlantirish, balki universitetlarning xalqaro maydondagi raqobatbardoshligini oshirish uchun ham muhimdir. Bugungi kunda ko‘plab mamlakatlarda oliy ta’lim muassasalari innovatsion loyihalarni amalga oshirish orqali o‘z iqtisodiy mustaqilligini oshirishga intilmoqda. Shu boisdan universitetlarda loyihaviy boshqaruv tizimini samarali tashkil etish dolzarb masalalardan biri bo‘lib qolmoqda.

Dunyo tajribasiga nazar tashlasak, rivojlangan davlatlarda oliy ta'lim muassasalari ilmiy-tadqiqot loyihalarini xalqaro grantlar, davlat mablag'lari va xususiy sektor investitsiyalari hisobiga amalga oshiradi. Masalan, AQSh va Yevropa universitetlarida loyiha boshqaruvi alohida yo'nalish sifatida rivojlangan bo'lib, har bir universitetda loyiha menejerlari jamoasi mavjud. Ular loyihalarni rejalashtirish, moliyalashtirish va amalga oshirish bo'yicha maxsus tizim asosida ishlaydi.

O'zbekistonda esa universitetlarda loyihaviy boshqaruv tizimi hali to'liq shakllanmagan. Ko'p hollarda loyihalar tashabbuskor professor-o'qituvchilar yoki kichik ilmiy jamoalar tomonidan amalga oshiriladi. Bunday yondashuv loyihalarning samaradorligini pasaytirishi va ularning keng ko'lamda amalga oshirilishiga to'sqinlik qilishi mumkin. Shu sababli, mamlakatimiz oliy ta'lim muassasalarida xalqaro tajribadan foydalangan holda loyiha boshqaruvi tizimini mustahkamlash muhim ahamiyatga ega.

#### Loyihalarni samarali boshqarish uchun takliflar

##### **1. Universitetlarda loyiha boshqaruvi bo'yicha maxsus markazlar tashkil etish**

Har bir oliy ta'lim muassasasida loyiha boshqaruv markazlarini tashkil etish va ushbu markazlarni tajribali menejerlar bilan ta'minlash zarur. Bu markazlar universitet ichidagi loyihalarni koordinatsiya qiladi va xalqaro grantlar bilan ishlaydi.

##### **2. Loyihalarni moliyalashtirish tizimini diversifikatsiya qilish**

Universitetlar faqat davlat mablag'lari bilan cheklanib qolmasdan, xususiy sektor, xalqaro tashkilotlar va tijorat asosidagi loyihalar orqali qo'shimcha daromad olish yo'llarini izlashlari lozim.

##### **3. Professor-o'qituvchilar va talabalarga loyiha boshqaruvi bo'yicha bilim berish**

Universitetlarda maxsus treninglar va o'quv dasturlarini tashkil etish orqali

professor-o'qituvchilar, ilmiy xodimlar va talabalarning loyiha boshqarish ko'nikmalarini oshirish muhimdir.

#### **4. Zamonaviy texnologiyalar va axborot tizimlaridan foydalanish**

Loyiha boshqaruv jarayonlarini avtomatlashtirish va raqamlashtirish orqali loyihalarning samaradorligini oshirish mumkin. Maxsus dasturiy ta'minotlardan (Project Management Software) foydalanish orqali loyihalarni rejalashtirish va monitoring qilish jarayonini osonlashtirish mumkin.

#### **5. Xalqaro hamkorlik va tajriba almashish**

Rivojlangan mamlakatlarning yetakchi universitetlari bilan hamkorlikni yo'lga qo'yish, tajriba almashish va qo'shma loyihalarni amalga oshirish orqali O'zbekiston oliy ta'lim muassasalari o'z loyihaviy boshqaruv tizimini rivojlantirishi mumkin.

### **Xulosa**

Oliy ta'lim muassasalarida loyihalarni samarali boshqarish ta'lim sifati, ilmiy-tadqiqotlar darajasi va innovatsion rivojlanishga ijobiy ta'sir ko'rsatadi. Mavjud muammolarni hal qilish uchun tizimli va strategik yondashuv talab etiladi. Loyiha boshqaruv markazlarini tashkil etish, moliyaviy barqarorlikni ta'minlash, malakali kadrlar tayyorlash, zamonaviy texnologiyalardan foydalanish va xalqaro tajribani o'zlashtirish orqali universitetlar o'z rivojlanish sur'atini oshirishi mumkin.

Xulosa qilib aytganda, oliy ta'lim muassasalarida loyihalarni samarali boshqarish uchun tizimli yondashuv zarur. Moliyaviy barqarorlik, kadrlar malakasini oshirish, zamonaviy boshqaruv tizimlarini joriy etish, texnologik infratuzilmani rivojlantirish va xalqaro tajribani o'zlashtirish orqali oliy ta'lim tizimini yangi

bosqichga olib chiqish mumkin. Bu esa ta'lim sifati va innovatsion rivojlanishga ijobiy ta'sir ko'rsatadi.

### **Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati**

1. Oliy ta'lim muassasalarida loyihaviy boshqaruv tamoyillari. Ilmiy-amaliy konferensiya materiallari. Toshkent, 2022.
2. O'zbekiston Respublikasi Oliy va o'rta maxsus ta'lim vazirligi. *Oliy ta'lim muassasalarida innovatsion loyihalarni boshqarish bo'yicha metodik qo'llanma*. Toshkent, 2022.
3. European Commission. *Horizon Europe Work Programme 2021–2027*. Brussels, 2021.
4. UNESCO. *Higher Education in the Digital Age: Global Perspectives and Challenges*. Paris, 2020.